

Отговори на въпросите от Български институт за правни инициативи, отправени до участниците в процедурата за подбор на европейски делегирани прокурори, обявена от Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет по Протокол № 22/16.06.2021 г.

1. Има ли сте случай/и, в които сте бил обект на институционален натиск? Как сте се справили?

Отговор: Не си спомням конкретен случай, в който съм бил обект на пряк институционален натиск. Мисля, че обект на такъв натиск могат да бъдат колеги, които са дали повод по време на професионалната си кариера да се предполага, че опит за натиск спрямо тях би бил успешен. По време на моето професионално развитие съм се стремил да не давам такъв повод, като съм демонстрирал самостоятелност и независимост при упражняване на служебните ми задължения, както и активно отношение към слабостите в административното управление на съдилищата, в които съм работил. Може би това е възпирало съответните упражняващи ръководни функции да се въздържат от опити да упражняват пряк институционален натиск към мен.

2. Бил ли сте обект на външно влияние при упражняване на служебните Ви задължения? Ако – „да“, как реагирахте в тази ситуация?

Отговор: Считаю, че най-доброто препятствие срещу опитите за оказване на външно влияние е поведението, което конкретният магистрат демонстрира при упражняване на служебните си задължения. Компетентното и независимо изпълнение на възложените функции от страна на магистрата неминуемо води до изграждане на репутация, която изключва очаквания за податливост към външно влияние. В кариерата си съм имал случаи, в които съм отклонявал всякакви опити да обсъждам свои дела колеги от прокуратурата или адвокати, които са демонстрирали някакво желание за такива обсъждания извън съдебната зала. Имало е и случай, при който съм подал сигнал до съответната адвокатска колегия за поведение на неин член по разглеждано от мен дело.

3. Смятате ли, че етичните стандарти към Европейските делегирани прокурори трябва да бъдат завишени спрямо националните?

Отговор: Утвърждаването на етични стандарти към Европейските делегирани прокурори е въпрос от компетентността на законодателните органи на ЕС, когато тези стандарти следва да се развият в Регламента за Европейската прокуратура и на Колегията на Европейската прокуратура, която вече е утвърдила Кодекс за етично поведение на Европейските прокурори и на Европейските делегирани прокурори. Сравнението между съдържанието на Кодекса за етично поведение на Европейските прокурори и на Европейските делегирани прокурори, и съдържанието на Кодекса за етично поведение на българските магистрати не разкрива съществени разлики, доколкото и двата кодекса са основани на универсално признати принципи и стандарти, приложими по отношение на представителите на съдебната власт, с оглед на голямото значение на тяхната дейност и необходимостта от високо обществено доверие към нея. Аз също считам, че придържането от страна на Европейските делегирани прокурори към установените

национални стандарти за етично поведение, доколкото същите не се отклоняват от универсалните такива, в достатъчна степен позволява изпълнението на функциите им като представители на Европейската прокуратура на национално ниво при спазване на принципите на независимост, почтеност и професионализъм.

4. В чл. 6 от Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета е казано, че ЕДП действат „... единствено в интерес на Съюза като цяло“. По какъв начин ще материализирате това изискване за независимост в ежедневната Ви работа?

Отговор: Мисля, че останалото съдържание на цитираната разпоредба дава отговор на въпроса как следва да бъде изпълнено задължението ЕДП да действат единствено в интерес на ЕС като цяло, а именно като се изпълняват стриктно разпоредбите на закона, без да се допуска влияние в работата им от страна на каквито и да е лица и институции, извън Европейската прокуратура, било то представители на други институции на ЕС или на националните власти. В това отношение е особено важно ЕДП да отстояват независимостта си и не допускат опити за нелегитимно въздействие от представители на политическата власт, както и да работят за прилагането на закона дори това да е свързано с негативни последици за страната им, като например задължения за възстановяване на неправомерни плащания от бюджета на ЕС.

5. Как смятате, че дейността на Европейската прокуратура ще повлияе върху борбата с корупцията по високите етажи на властта в България?

Отговор: Ефективната работа на Европейската прокуратура би допринесла за постигане на действителни резултати от борбата с корупцията по високите етажи на властта в България. Успешното разобличаване на измамите със средства на ЕС, усвоявани в България, чрез разкриването и разследването на такива престъпления и чрез доказването им пред съда, би довело до реализирането на наказателната отговорност и на участващите в тази престъпна дейност длъжностни лица, включително и на отговорните за осъществяването ѝ висши представители на властта. От друга страна, функционирането на Европейската прокуратура като независим наднационален правоприлагащ орган на ЕС и работата в нея на Европейски прокурори и Европейски делегирани прокурори, които не са в състояние на зависимост от националните си власти, биха ограничили възможностите за влияние от страна на националната политическа власт и по този начин би било възможно успешното наказателно преследване на корупционните престъпления, засягащи финансовите интереси на ЕС с участие на висши държавни и политически дейци.

6. Мислите ли, че процедурата по избор на Европейски делегирани прокурори от ВСС задоволява обществените очаквания за прозрачност, конкурентност и обективност към нея?

Отговор: На първо място, считам за основен дефицит на настоящата процедура възлагането в изключителна компетентност на Прокурорската колегия на ВСС на функциите по подбор на кандидати за Европейски делегирани прокурори. След като за

участие в процедурата се допускат и кандидати, които са съдии, то няма как техните професионални качества да бъдат обективно и пълноценно преценени единствено от членове на Прокурорската колегия на ВСС. В този смисъл и считам, че по-подходящо би било подборът да се осъществява от Пленума на ВСС или от нарочна комисия, включваща съдии, прокурори, следователи, адвокати и специалисти по Право на ЕС. На следващо място, считам, че настоящата процедура не осигурява в достатъчна степен прозрачност на осъществявания подбор, доколкото тя не съдържа гаранции, че при гласуването, членовете на Прокурорската колегия на ВСС ще отчетат по обективен начин съответствието между установените в чл. 15 от Правилата критерии и качествата на кандидатите, съобразно тяхната професионална биография и демонстрираната от тях компетентност в изслушването им. Резултатите от подбора се явяват функция от механичния сбор от подадените гласове от членовете на Прокурорската колегия на ВСС, които гласове биха могли да са обвързани и единствено от субективната преценка на гласуващите.

7. Очаквате ли пречки в оперативната Ви работа в България, дължащи се на структурата на прокуратурата в България в момента?

Отговор: Приетите от Колегията на Европейската прокуратура Правила за условията на работа на ЕДП изключват ангажираността им по национални дела. Регламентът за ЕП и съответните норми на ЗСВ и НПК не допускат упражняване на инстанционен контрол върху действията на ЕДП от страна на национални прокурори, нито упражняване на надзор върху дейността им и даване на методически указания от страна на главния прокурор, както и предприемане на действия по реализиране на дисциплинарна отговорност спрямо тях. Това, което остава неизяснено, според мен, е дали същите гаранции биха приложими спрямо компетентните национални длъжностни лица, които изпълняват указания на ЕДП, дадени по реда на чл. 28, ал. 1 от Регламента или извършват неотложни действия по смисъла на чл. 28, ал. 2. Липсата на изрични правила в тази насока биха довели до възникване на ситуации, при които следващото се съдействие от страна на националните органи на ЕДП при осъществяване на разследване може да бъде повлияно от институционалната зависимост, в която съответният национален орган се намира, съгласно вътрешното право.

8. What is the one thing you are proudest of in your professional career, so far?

Отговор: Insofar as I could assess my professional achievements, I would put in first place my reputation as an independent and competent judge. During my professional career I have been trying to adjudicate my cases solely on the basis of law and the evidence presented in a just manner and I hope that this resulted in affirmation of the prestige of the Judiciary and me as a judge.

9. Please, describe those personal skills you think will be the most useful, if you are selected for European Delegated Prosecutor?

Отговор: I think that my professional background as a trial judge on economic cases, such as embezzlements, VAT frauds, abuse of official duties, corruption and my experience in conducting judicial control over prosecutors' and investigators' pre-trial activities against such forms of criminal activities make me a good candidate for the position of a European Delegated Prosecutor. My practical experience in international legal assistance and my professional interest in EU criminal justice also are qualities which would be helpful if I become part of the EPPO as a European Delegated Prosecutor. Besides my professional background and experience in the field of mutual assistance in criminal matters, I think that my abilities to maintain constructive working relations with other colleagues and to work productively even under pressure would be as well useful if I am selected for European Delegated Prosecutor.

II. Въпроси към кандидатите за ЕДП, които са съдии:

1. Произнасяли ли сте се по дела, свързани с обсега на дейност на Европейската прокуратура? Моля, дайте пример.

Отговор: В рамките на упражняван съдебен контрол върху актове на органите на досъдебното производство съм постановявал множество актове, които са били свързани с даване на съдебни разрешения или с одобрявания на претърсвания, обиски и изземвания по разследвания на престъпления, аналогични с престъпленията, попадащи под материалната компетентност на Европейската прокуратура. По такива разследвания съм постановявал и актове за налагане, респективно отмяна, на обезпечителни мерки, разкриване на банкова тайна, вземане на мерки за процесуална принуда или обжалване на такива. Произнасял съм се и по молби за правна помощ, изпратени от органи на наказателното производство на други държави-членки на ЕС по водени от тях разследвания за такива престъпления. В рамките на функциите ми на председател или член на съдебни състави, разглеждащи първоинстанционни и въззивни наказателни дела в съдебната им фаза, съм участвал в разглеждане на дела, образувани по обвинения за извършени престъпления по чл. 248а, ал. 2 и сл. от НК. Друг вид дела, които председателствани от мен съдебни състави са разглеждали, са били за измами, свързани с възстановяване на наследващ се ДДС, извършвани по механизъм, използван и при трансграничните верижни измами с ДДС, засягащи финансовите интереси на ЕС. Съдебни състави, в които съм участвал или председателствал са разглеждали и решавали дела, образувани по обвинения за длъжностни присвоявания, злоупотреба със служебно положение, активна и пасивна корупция, пране на пари, каквито видове престъпления също биха могли да бъдат разследвани от Европейската прокуратура.

2. Смятате ли, че работата Ви като съдия ще има добавена стойност в работата Ви като Европейски делегиран прокурор, в случай, че бъдете селектиран?

Отговор: Значителна част от работата ми като съдия по наказателни дела се изразява в упражняване на съдебен контрол за законност и обосноваване на актове на органите на досъдебното производство и в този смисъл мисля, че опитът ми от упражняването на такъв контрол би бил полезен в случай, че започна работа като Европейски делегиран прокурор. Друг положителен аспект от досегашната ми работа за дейността на Европейски

делегиран прокурор е цялостният ми поглед върху наказателното производство, като съдия, разглеждащ първоинстанционни и въззивни наказателни дела. При разглеждането на такива дела имам възможността да открия както разследванията, които са водени при спазване на процесуалните изисквания и насочени към разкриването на истината, чрез събиране на относимите доказателства, така и тези разследвания, по които са налице дефицити, отразяващи се и на крайния изход на делото. „Добавена стойност“ към работата ми като Европейски делегиран прокурор, ако бъде избран за такъв, безспорно би имала културата на институционална независимост, каквато считам, че е възпитала у мен дългогодишната ми работата ми като съдия. Считам, че замисълът и начина на организация на работата на Европейската прокуратура поставят като основно изискване в дейността на Европейските делегирани прокурори именно независимостта им при упражняване на възложените функции.

Гр. София,
7.09.2021 г.

С уважение:
Атанас Ст. Атанасов